

«نگاهی به چند نشریهٔ زنانه دیگر پیش

از کودتای ۲۸ مرداد»

«مجلهٔ مهتاب»: این مجله بطور هفتگی،

با روش اجتماعی - خبری در سال ۱۳۲۷ شمسی در تهران انتشار یافت. مدیر مسئول و صاحب امتیاز آن احمد مقبلی بود. دارای عکس‌های خبری بود. مدت انتشار آن یک سال بیشتر نپائید و تا سال ۱۳۲۸ انتشار یافت. از سال ۱۳۲۶ علیرضا متولی آن را در اختیار گرفته و با نام دختران به طور ماهانه آن را انتشار داد.

«مجلهٔ بچه قشنگ»: مجلهٔ بهداشتی،

اجتماعی و ویژهٔ مادران و کودکان بود که توسط بانو سکینه وکیلی و مدیریت دکتر علی پریور و سردبیری ایرج تیمورتاش در طی سال‌های ۱۳۲۷-۱۳۲۸ منتشر شد. مجله فرزند مدتی به جای آن انتشار می‌یافت. این مجله از آن جهت که ویژهٔ آموزش مادران بود، می‌توان آن را جزو مجلات زنان به شمار آورد.

«مجلهٔ هفده‌دی»: این نشریه بطور ماهانه،

ویژهٔ بانوان، توسط بانو قمر ناصر در سال ۱۳۲۷ شمسی برابر با ۱۹۴۸ میلادی در تهران انتشار یافت. مدیر مسئول و سردبیر مجله نیز خود بانو قمر ناصر بود.

روش مجله اجتماعی بود و همانگونه که نام مجله نشان می‌دهد، به مناسبت ۱۷ دی، روز کشف حجاب زنان توسط رضاشاه، انتشار می‌یافته و افکار عمومی زنان را در این راه تشویق می‌کرده است. در این مجله عکس و تصویر نیامده است و در سال ۱۳۳۶ توسط احمد اژیر چاپ و انتشار آن ادامه یافته است.

«مجله قیام زن»: این نشریه به مدیریت

و صاحب امتیازی خانم صغری علی‌آبادی و آقای صمد علی‌آبادی در تاریخ ۷ تیرماه ۱۳۲۸ امتیاز انتشار گرفت. روش این مجله سیاسی - ادبی - اجتماعی، و ترتیب انتشار آن هر ماه یک شماره بود. هدف مجله، همانگونه که نوشته شده است، «دفاع از

احزاب سیاسی ایران

جنبش‌های زنان در دورهٔ محمدرضا شاه

محمود نفیسی

حقوق زنان» بود که شعار اصلی این مجله مصور بوده است.

«مجله زنان پیشرو»: این مجله پیشرو یک مجله هفتگی بود که نخستین شماره آن در ۱۸ اسفند ۱۳۲۸ در تهران منتشر شد. این مجله با روش اجتماعی و سیاسی، و با صاحب امتیازی و مدیریت خانم صدیقه گنجه به چاپ می رسید. این مجله که تا سال ۱۳۳۱ انتشار یافته، انگیزه انتشارش پررنگ کردن نقش زنان و فعالیت های آنان در برابر مردان بوده است.

«مجله زهره ایران»: امتیاز هفته نامه «زهره ایران» در تاریخ ۹ اسفند ماه ۱۳۲۸ برای خانم منصوره اتابکی صادر شده است.

«مجله ستاره جنوب»: نشریه هفتگی «ستاره جنوب» از روز ۱۸ آبان سال ۱۳۲۹ در شیراز شروع به انتشار کرد. مدیر این مجله خانم ملک تاج مارشال پیرغیبی بود. روش این هفته نامه، انتقادی - سیاسی - اخلاقی و ادبی نوشته شده است.

«روزنامه جهان تابان»: این نشریه ناشر افکار زنان ایران معرفی شده و صاحب امتیاز آن شریف ستوده و مدیر آن م. صدقیانی و محل انتشار آن تهران نوشته شده است.

«مجله زنان شیراز»: مجله زنان شیراز در سال ۱۳۲۹ در شهر شیراز انتشار یافته است. روش مجله سیاسی - اجتماعی، و صاحب امتیاز آن خانم شمس الملوک ذوالقدر بود که مدیر مسؤلی و سردبیری مجله نیز بر عهده ایشان بود. ترتیب انتشار آن هر هفته یک شماره بوده است. در خصوص انگیزه چاپ و انتشار آن چنین آمده است: «امید است که ما بتوانیم با معرفی الگوهای تاریخی گذشته و معاصر زنان و با توجه به مسائل آموزشی در خصوص بانوان گرمی گام های بلند برداریم. آگاهی بخش زنان نسبت به منزلت اجتماعی واقعی خود و نیز شناخت استعداد های نهفته و رشد فکری آنان در بخش های مختلف جامعه از اهداف اصلی و اساسی ماست.» مجله در

اکثر شماره های خود با طرح ها و تصاویری همراه بوده است.

«مجله زنان»: امتیاز نشریه هفتگی زنان با روش علمی و ادبی و هنری در تاریخ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۳۰ برای خانم صفیه فیروز صادر شده است.

«مجله فروغ بانوان»: امتیاز این نشریه در تاریخ ۵ شهریور ۱۳۳۰ برای خانم عالیه حجتی صادر شده است. مجله دارای روش سیاسی - اجتماعی - اخلاقی بوده است.

«مجله زن مبارز»: خانم کبری صارمی در تاریخ ۲۷ آذرماه ۱۳۳۰ نشریه زن مبارز را با روش انتقادی - اجتماعی - اخلاقی منتشر کرد.

«مجله مادر»: این نشریه با صاحب امتیازی و مدیریت خانم افسر الملوک مؤید و دادخواه مؤید در ۲۶ دی ماه ۱۳۳۰ منتشر شد. روش این نشریه، سیاسی - اجتماعی - اقتصادی و فکاهی بوده است. پس از مدتی امتیاز این نشریه به خانم نیر صمدی علی آبادی (دندان پزشک) واگذار شد.

«حقوق زنان»: این نشریه به مدیریت خانم ابتهجاج مستحق (ام سلمه) در تاریخ ۳۰ دی ماه ۱۳۳۰ انتشار یافت و ترتیب انتشار آن با روایت های مختلف ۲۵ روز یک بار یا هفتگی بوده است. درباره زندگی خانم ابتهجاج چنین آمده است: در سال ۱۲۹۴ تولد یافته است و در ۱۹۴۸ در گذشته است. تحصیلات خود را در دبیرستان تربیت به پایان رسانده و خدمات مطبوعاتی خود را از سال ۱۳۳۰ با انتشار روزنامه «حقوق زنان» آغاز کرده است.» این روزنامه در دوران ملی شدن صنعت نفت بطور هفتگی در تهران به چاپ می رسید. شماره ۱۲ از سال دوم مورخ ۲۵ مرداد ۱۳۳۲ برابر با آگست ۱۹۵۳ میلادی آخرین شماره این روزنامه است.

«مجله فزیت»: شماره اول نزهت که به نظر می رسد تنها شماره انتشار یافته باشد تاریخ ۲۴ اسفند ۱۳۳۰ را دارد. روش نزهت

سیاسی - اجتماعی - ادبی بود. در مورد هدف ها و موضوع های مورد توجه توضیحی داده نشده است ولی این نشریه بطور خاص به مسائل زنان توجه داشته است. «نزهت» با صاحب امتیازی و مدیریت «نزهت فروتن» در ۴ صفحه به قطع بزرگ در تهران به چاپ می رسیده است. ترتیب انتشار آن هفتگی و روز انتشار سه شنبه ها بوده است.

«مجله جهان زنان»: هفته نامه ویژه دختران و بانوان بود که وابسته به ارگان سازمان زنان ایران (وابسته به حزب توده ایران) بوده است. مدیریت این نشریه را خانم نجم الحاجیه هوشمند راد به عهده داشت که آن را در سال های ۱۳۳۰ و ۱۳۳۱ شمسی در تهران انتشار داده است. روش مجله اجتماعی - سیاسی و خبری بوده است.

«مجله زنان امروز»: این مجله، هفته نامه ای خبری بود که توسط خانم ملوک چنگی منتشر شده است. این هفته نامه در سال های ۱۳۱۳۲ - ۱۳۳۰ (۱۹۵۳ - ۱۹۵۱ میلادی) در تهران به چاپ رسیده است.

«مجله سوگیای»: این مجله با صاحب امتیازی و سردبیری «بابگن داوید سوگیای» در تاریخ ۱۳۳۱ در تهران انتشار یافت. روش مجله، فرهنگی - اجتماعی - آموزشی و بازرگانی و ویژه زنان بود. این مجله با قطع وزیری، به زبان فارسی و انگلیسی هفته ای یک بار منتشر می شد و اکثر شماره های آن دارای تصاویر خبری بود.

جنبش‌ها را بدون انگیزه آنها، تنها خطری علیه حکومت قلمداد می‌کردند و در عمل اجازه هیچ نوع فعالیت مستقل از نظارت دولت داده نمی‌شد. از آن به بعد، جنبش حقوق زنان وارد فضای فعالیت نهادینه شده و مجاز گردید که در آن مطالبات زنان بر مبنای نظر طبقه حاکمه و تحت نظارت و کنترل آن شکل می‌گرفت و تغییرات درخواستی در هم‌آهنگی با مطالبات پذیرفته شده از سوی حاکمیت قرار داشت.

به عبارت دیگر، سازمان‌های زنان خواست‌هایی را مطرح نمی‌کردند که نمی‌توانست و یا نباید برآورده می‌شد.

فعالیت‌های آنان با مواضع دولت هماهنگی تنگاتنگی داشت. از این نقطه نظر، به واسطه سرشت هم‌گرای گروه‌های زنان هر بحث نظری درباره جنبش‌های اجتماعی نامربوط به نظر می‌آید. (۲) در تأیید همین دیدگاه در مقاله‌ای درباره زن در این دوره چنین آمده است: «در دوران تیره و تاریک گذشته، و سروری آمریکا در ایران، مقام زن بسیار تنزل کرد. در این دوره به زنان حق شرکت در انتخابات داده شد، اما آن زنی از صندوق سر در می‌آورد که سر سپرده رژیم بود و این حق حتی از آن چک بی‌محل هم به مراتب کم‌ارزشتر بود. توده زنان در انتخابات سهمی نداشتند و کسی به آنها اعتنائی نمی‌کرد. رنج کار، بدبختی و زحمت سهمی بود که زن ایرانی از این سفره پر نعمت که نامش «ایران» بود می‌برد. آن زانی هم که از این ثروت بهره‌ای بردند، چه در جامعه و چه در خانواده عروسک‌های بی‌ارجی بودند که برآستی بنا به گفته ظریفی همانند کارخانه‌های ایران «موجودی مونتاز» شده، نامرغوب، زننده و وابسته به غرب بودند. این زن «مونتازی» فرسنگ‌ها از زن واقعی ایران دور بود و این دو نسبت به هم بیگانه بودند. با هم نه زبان و منافع مشترکی داشتند و نه زندگی مشابهی. توده میلیونی زنان که با چشمی باز شاهد رنج‌ها و

انگیزه و هدف از انتشار آن، از سوی مسئولین مجله، نمایش کیفیت و کمیت حضور زنان در جامعه و نیز تشویق آنان برای حضور بهتر و پررنگ‌تر در زمینه‌های مختلف بویژه آموزشی و بازرگانی و آگاهی بانوان از مسائل جامعه ذکر شده است. انتشار این مجله تا سال ۱۳۴۳ ادامه داشت.

«مجله زنان ایران»: امتیاز این نشریه را خانم طوبی خان‌خانی در ۲۷ اسفندماه ۱۳۳۱ به ثبت رساند. روش این نشریه، سیاسی-اجتماعی-انتقادی-علمی-کاریکاتوری-خانه‌داری و فرهنگی بود و ارگان رسمی حزب «فدائیان شاه» به شمار می‌آمد. اولین شماره آن در روز چهارشنبه ۴ شهریور ۱۳۳۲ انتشار یافت.

«روزنامه زن آینده»: خانم شمس‌الملوک جواهرکلام در تاریخ ۲۰ خرداد ۱۳۳۲ شمسی برای نشریه «زن آینده» تقاضای امتیاز کرد اما این روزنامه هیچ‌گاه منتشر نشد.

«مجله زنان آسیا»: خانم مهرانگیز اسکندری در تاریخ ۱۵ تیرماه ۱۳۳۲ برای این نشریه تقاضای امتیاز کرد ولی این هفته‌نامه هیچ‌گاه انتشار نیافت. (۱)

جنبش‌های زنان در دوره محمد رضا شاه، از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا انقلاب بهمن ۵۷

«تجدید حیات محدود گروه‌های زنان در دهه ۱۳۲۰ با تمرکز تدریجی فعالیت‌های آنان در دهه ۱۳۳۰ دنبال شد. این تمرکز و همگرایی متعاقب آن توسط گروه زنان به اجرا در نیامد بلکه قدرت سیاسی حاکم این کار را به منظور کنترل فعالیت‌های زنان انجام داد. طی حاکمیت محمد رضا شاه مسأله حقوق زنان هیچ‌گاه از بستر جنبشی اجتماعی سر بیرون نیامد. نخبگان سیاسی و دولتمردان - مانند بسیاری از کشورهای جهان سوم - تمامی

دردهای خود و مردم خود بود، اندک اندک به حرکت درآمد و در مبارزات شرکت کرد. اما آن عروسک مونتازی در خواب غفلت فرو رفته و در زورقی بی ارزش پیچیده شده از هر درک و فهمی عاجز بود و می پنداشت که آینده از آن اوست و همه چیز باید مطابق هوی و هوس او باشد. (۳)

رژیم محمدرضا شاه سیاست همگرایی تدریجی فعالیت های پراکنده زنان در سیستم سیاسی را در پیش گرفت (یادآور دهه ۱۳۲۰). در اواسط دهه ۱۳۳۰ دو تحول عمده راه را برای متمرکز سازی گروه های زنان هموار ساخت. نخست افزایش تعداد سازمان های زنان در ایران بود. سازمان های جدید بطور عمده به دو دسته تقسیم شدند. یا سازمان های خدماتی به شمار می آمدند مانند جمعیت خیریه ثریا پهلوی (همسر دوم شاه) و سازمان رفاه زنان و کودکان، یا مؤسسات تخصصی بودند مانند کانون

از رؤسای سازمان های زنان خواست تا برپائی یک گردهمایی بزرگ برای زنان را برنامه ریزی کنند. (۵) این گردهمایی را رسانه های جمعی بطور گسترده تبلیغ کردند. حاصل این گردهمایی اعلام محکومیت «تبعیض اجتماعی» بین زنان و مردان و تقاضای قانون های جدید برای زنان بود. کمی بعد از این گردهمایی، «شورای جمعیت

دکتر مهناز مسکوب

MAHNAZ MESSKOUB
D.D.S, M.S.

متخصص درمان ریشه دندان

Root Canal Therapy

9400 Westheimer
Suite #1

Houston, Texas 77063

با تعیین وقت قبلی

713-932-7730

Pain Relief

Chiropractic Clinics

دکتر همایون مهاجر

دکتر پریسا مهاجر

دارای برد تخصصی در کایروپراکتیک

عضو انجمن کایروپراکتیک آمریکا و ایالت تگزاس

خدمات ناشی از کار و تصادفات

زمین خوردگی

درمان دردهای گردن، کمر و دست و پا

خدمات ناشی از ورزش

درمان ناراحتی های مفصلی، عضلانی و عصبی

دیسک گردن و کمر و کمر دردهای بعد از زایمان

سر دردهای مزمن و میگرن

6423 Richmond Ave., Ste. I

Houston, Texas 77057 150 West Parker Rd., Ste. 602

713-784-8189 Houston, Texas 77076

713-699-8887

بانوان ایران» در تهران شکل گرفت. سازمان‌های زنان به این شورا پیوستند و هر یک دو عضو در هیأت اجرائی داشتند. این هیأت هر هفته جلسه‌ای برگزار می‌کرد. «این شورا به عنوان مرکز تبادل برنامه ریزی مشترک به منظور برگزاری سخنرانی، ترتیب ملاقات افراد با رهبران حوزه مسائل زنان و برگزاری جلسات مشاوره عمل می‌کرد.»^(۶)

البته این شورا خیلی دوام نیاورد و حدود دو سال پس از بیانیه ۱۳۳۵، ارگان جدیدی به نام «شورای عالی جمعیت زنان ایران» ایجاد شد. ملاقات‌هایی در دربار اشرف (خواهردوقلوی شاه) انجام گرفت.^(۷) انجمن عضو این شورا شدند و

خواهر شاه رئیس افتخاری شورای عالی شد. هدف‌های اصلی این شورا - در روی کاغذ - از این قرار بود: «تشکیل کلاس‌های آموزش خواندن و نوشتن برای زنان، عضوگیری و آموزش داوطلبان برای این کلاس‌ها، اداره دوره‌های اصلاح و تربیت برای زنان زندانی بعد از اتمام دوره زندان و گسترش ارتباطات بین‌المللی.» شورای عالی متشکل از کمیته‌های مختلف بود و در شهرستان‌های مختلف شعب آن وجود داشت. هر چند که شورای عالی به جز پیگیری تشریفات بوروکراتیک سازمانی، بطور عملی کار دیگری انجام نمی‌داد.

ادامه دارد

پانویس:

- ۱- برای بررسی نشریات زنانه از دو کتاب زیر سود جسته‌ام: - «سیر تاریخی نشریات زنانه در ایران معاصر، از صدیقه بیران» و «زنان روزنامه نگار و اندیشمند ایران» از پری شیخ الاسلامی
 - ۲- جنبش حقوق زنان در ایران» از الیزسانا ساریان، ترجمه نوشین احمدی خراسانی، ص ۱۲۴ و ۱۲۳
 - ۳- چهل سال در سنگر مبارزه: م فیروز، ص ۲۱۶ و ۲۱۷
 - 4- woosmall; women and the new east page 80 to 83
 - ۵- همان کتاب بالا صفحه ۷۷
- و بدرالملوک بامداد؛ زن ایرانی از انقلاب مشروطیت تا انقلاب سفید؛ جلد اول، تهران، ابن سینا
- woodsml ; women and the new east. p. 77 -6

PARTY D.J

دی جی پارٹی پارتی تولد

مراسمها جشنها

ALL OCCASIONS:

WEDDINGS, ANNIVERSARY,
BIRTHDAYS, GRADUATIONS,
SPECIAL OCCASIONS

By Daryoush

با داریوش

281-850-7994

فرآورده‌های بهداشتی و آرایشی

دکتر گلشاهی

در هوستون

برای دریافت فرآورده‌های

Cosmetic Anti-Age

با من Olga Flores تماس بگیرید

10% Glycolic Acid Facial Cream • Moisturizing Cream
Skin Rejuvenation Cream

832-878-4984